

βελονάκι τό, σύνηθ. βιλουνάκ' βόρ. ιδιώμ. βελονάκι Κύθν. Πελοπν. (Κλουτσιννοχ.)

Υποκορ. τοῦ οὐσ. βελόνα διὰ τῆς καταλ. -άκι. Ἡ λ. καὶ παρὰ Βλάχ.

1) Μικρὰ βελόνη τοῦ ραψίματος σύνηθ. : Γνωμ.

Όταν ἔβγῃ τὸ κολοκυθάκι, | διάολος ἐπῆρε τὸ βελονάκι (κατὰ τοὺς μῆνας Μάιον καὶ Ἰούνιον ἐπικρατεῖ ἔλλειψις χρημάτων) Ζάκ. Συνών. βελονίτσα 1, *βελονόπουλον. 2) Βελόνη τοῦ πλεξίματος δαντέλλας, φανελλῶν κττ. Εὐβ. (Κουρ. Κύμ.) Κέρκ. Κύθν. Λέσβ. Στερελλ. (Ἀράχ.) —Λεξ. Μ'Εγκυκλ. 3) Ἦλος λεπτὸς μὲ μικρὰν κεφαλὴν χρήσιμος εἰς τὴν ὑποδηματοποιίαν Πελοπν. (Κλουτσιννοχ.)

4) Ἀμπελοφάσσουλο, ὃ ἰδ., Κέρκ. κ.ά. 5) Τὸ φυτὸν ἐρωδιὸς ὁ ψευδοκάνειος (erodium cicutarium) τῆς τάξεως τῶν γερανιωδῶν (geraniaceae) Θεσσ. Κέρκ. (Ἀργυράδ.) Συνών. καλόγερος, πιρούνι.

βελονάρα ἡ, σύνηθ. βιλουνάρα βόρ. ιδιώμ. Μεγεθ. τοῦ οὐσ. βελόνα διὰ τῆς καταλ. -άρα. Βελόνα (II).

βελονᾶς ὁ, Λεξ. Βάιγ. Πόππλετ. Περίδ. Ἡπίτ. Μπριγκ. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βελόνα καὶ τῆς καταλ. -ας. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ.

Ὁ κατασκευάζων καὶ ὁ πωλὼν βελονᾶς. Ἡ λ. καὶ ὡς ἐπών. Κύθηρ.

βελονᾶτος ἐπίθ. Μῆλ. Πελοπν. (Στεμν.) βελονᾶδος Μῆλ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βελόνα καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ατος.

1) Βελονωτὸς 2, ὃ ἰδ., Πελοπν. (Στεμν.) 2) Κεντητὸς Μῆλ.

βελονγά ἡ, βελονέα Αἰγιν. Μέγαρ. βελονέ Δ.Κρήτ. βελονία Πόντ. βελονγά κοιν. βιλουνγά βόρ. ιδιώμ. βελονγά Κρήτ. (Σητ. κ.ά.) Νάξ. (Ἀπύρανθ.) βιλουνγά Ἰμβρ. ἀδελονέα Κύθηρ. ἀδελονγά Θήρ. Κρήτ. βολονέα Πόντ. (Τραπ.) βολονγά Μεγίστ. Σύμ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βελόνα καὶ τῆς καταλ. -γά.

1) Νύξις διὰ βελόνης κοιν. καὶ Πόντ. (Τραπ.) β) Πόνος ὀξύς σύνηθ. : Νοιώθω βελονγές 'ς τὰ κόκκαλά μου. Συνών. σουβλγά. 2) Ἡ διὰ τῆς βελόνης ραφή κοιν. καὶ Πόντ. (Τραπ.): Μεγάλη-μικρὴ-ψιλὴ βελονγά. Ράβω δυὸ τρεῖς βελονγές. Ἀραιές-πυκνές βελονγές κοιν. Βελονγά γρα-γραφή-ξομπλιαστή (εἶδη ραφῆς κεντήματος) Σκυρ. || Φρ. Ἐχω καλὴ βελονγά (ράπτω ὥραϊα) κοιν. Βελονγά καὶ ροῦπι (ἀραιὰ ραφή) Πελοπν. (Κυνουρ.) || Παροιμ. Λέσε κόμπο 'ς τὴν κλωνγά σου μὴ χαθῇ ἡ βελονγά σου (ἔσο προνοητικὸς) Πελοπν. (Τριφυλ.) Τὴ δαδέλα, ὅτα ράβγῃ, θὰ τὴ δοκιμάξῃς ἀπὸ τὴ βελονγά (ὁ ὀκνηρὸς γνωρίζεται ἔκ τινος λεπτομερείας τῆς ἐργασίας του) Θήρ. 3) Εἶδος ραφῆς διὰ βελόνης Ἀθῆν. : Τὸ κάνω βελονγά. 4) Ποσότης νήματος ὅπερ διαπεράται ἐφάπαξ εἰς τὴν βελόνην πρὸς ραφὴν Θήρ. Ἰμβρ. Κρήτ. (Σητ. κ.ά.) Κύθηρ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) —Λεξ. Μ'Εγκυκλ. Πρω. Δημητρ. : Πῆρα μὲ δελονγά κλωστή νὰ ράψω Κρήτ. Μὲ δελονγά μετὰξὶ αὐτόθ. Τρεῖς δελονγές δαδακάκι θέλει τὸ φύλλο τοῦτο νὰ κεδηθῇ Ἀπύρανθ. 5) Ποσότης ἐφάπαξ νηθομένου νήματος Κρήτ. : Αἰδέστε νὰ κλώθωμε κι ὅτινος κοπῇ ἡ δελονγά δου νὰ τὸνε σφάζωμε (ἐκ παραμυθ.)

βελονήθρα ἡ, Θήρ. Πελοπν. (Λακων.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βελόνα καὶ τῆς καταλ. -ήθρα.

Βελονίδα 4, ὃ ἰδ.

βελονήσιος ἐπίθ. Θράκ. (Κασταν.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βελόνα καὶ τῆς καταλ. -ήσιος.

Ὁ διὰ τῆς βελόνης κατασκευασθεὶς : Βελονήσιμα δαντέλλα.

βελόνι τό, βελόνιν Πόντ. (Κερασ. Τραπ.) βιλόνιν Πόντ. (Κερασ.) β'λόνιν Λυκ. (Λιβύσσ.) βελόνι σύνηθ. καὶ Καλαβρ. (Μπόβ.) βελόν' Λευκ. Πόντ. (Κρώμν. Ὁφ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) βιλόν' βόρ. ιδιώμ. βιλόνι Καλαβρ. (Καρδ.) βολόνιν Πόντ. (Οἶν. Τραπ. κ.ά.) βολόνι Καππ. (Σινασσ. Φερτ.) Μεγίστ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Πόντ. (Ἰνέπ. Οἶν.) βολόν' Καππ. (Ἀνακ. Ἀραβάν. Ποταμ. Σίλατ. Σινασσ. Φερτ.) Πόντ. (Τραπ.) ὀλόνι Κάρπ.

Τὸ μεσν. οὐσ. βελόνι, ὃ ἐκ τοῦ ἀρχ. βελόνη. Πβ. Χρον. Μορ. Η 8962 (ἐκδ. JSchmitt) «κι οὐ μὴ νὰ ἐπῆραν ἀπὸ σοῦ ἓνα μικρὸν βελόνι».

1) Βελόνι τοῦ ραψίματος σύνηθ. καὶ Καλαβρ. (Καρδ. Μπόβ.) Καππ. (Ἀνακ. Ἀραβάν. Ποταμ. Σίλατ. Σινασσ. Φερτ.) Πόντ. (Ἰνέπ. Κερασ. Κρώμν. Οἶν. Ὁφ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) : Φρ. Ἀπὸ βελονιοῦ ἢ ἀπὸ βελόνι (ἐπὶ νεορραφοῦς) σύνηθ. Δὲ μ' ἀφῆκε βελόνι καὶ κλωστή (δὲν μοῦ ἀφῆσε τίποτε). Ἀπὸ ράμμα ὡς βελόνι (ἐν πάσῃ λεπτομερείᾳ). Βελόνι δὲν πέφτει κάτω (ἐπὶ κοσμοσυρροῆς) πολλαχ. Ἐιτάξ' τὴν τριχὰ κι τοῦ βιλόν' (λεπτολογεῖ) Ἀδριανούπ. Ἐέντον ράμμα καὶ βελόν' (ἐγίνε κάτισχνος) Χαλδ. Βελόνια ἔχει 'ς τὸν κόλο του (εἶναι ἀνήσυχος, συνών. φρ. 'ς τ' ἀγκάθια - 'ς τὰ κάρβουνα κάθεται) πολλαχ. Ὅ τὰ βελόνια κάθεται (συνών. τῇ προηγουμένῃ) Α.Ρουμελ. (Φιλιππούπ.) Χορεύει 'ς τὰ βελόνια (εἶναι ἐξαλλος ἐξ ὀργῆς) Κεφαλλ. Εἶναι 'ς τὰ βελόνια νὰ κάμῃ κᾶτι (ἀνυπομονεῖ) Κέρκ. Σκόρδα καὶ κοιτὰ βελόνια! (φράσις ἀποτρεπτικὴ τῆς βασκανίας) Θράκ. (Σηλυβρ.) Κάνει τὸ γυνὶ βελόνι (ζημιοῦται ἐν τῇ προσπάθειά του νὰ κερδίσῃ) Ἡπ. Τὸν ἀπιρνάει ἀπὸ τ' βιλουνιοῦ ν τρῦπα (ὑπερτερεῖ αὐτοῦ κατὰ τὴν εὐφυΐαν) Ἡπ. (Ζαγόρ.) Ἀφ' τοῦ βολονίου τὴν τρῦπα ἐπέρασε (ἐσώθη ἐκ βαρείας νόσου) Ἰνέπ. Περρασμένος ἀπ' τοῦ βελονιοῦ τὸν κόλο (ἐπὶ πολυπείρου) Λεξ. Αἰν. || Παροιμ. : Μὲ τὸ βελόνι πηγᾶδι δὲ βγάξεις (ἐπὶ τῶν ζητούντων νὰ κατορθώσουν τι δι' ἀνεπαρκῶν μέσων) Πελοπν. (Μάν.) Χάθ' ἢ ἡ Πόλ' γιὰ βιλόν' (ἐπὶ συμφορᾶς προκληθείσης ἐξ ἀσημάντου ἐλλείψεως) Ἡπ. || Γνωμ. Τοῦ φτωχοῦ τὸ βρέσιμον γὰ βελόνι γὰ καρφὶ Μεγίστ. Ἡ ἀρρωστὶα κ' ἡ φτώχεια μὲ τὸ σακκὶ ἐμπαίνει, μὲ τὸ ὀλόν' ἐβγαίνει (ἐμφανίζεται διὰ μιᾶς καὶ ἀπέρχεται βαθμηδόν) Κάρπ.

Τὸ βελόνι κ' ἡ κλωνὰ | κάνουν τὴ νοικοκυρὰ Ζάκ.

Ἄλλοι ὅπου κ' ἐκράτεσεν βολόνιν μὲ τὸ ράμμα (ἐπὶ τῆς χρησιμότητος τῆς ραπτικῆς) Κερασ. || Ἀσμ.

Ἐχω καράβ' ἀπὸ σκαριοῦ, παννὰ ἀπὸ βολόνιν.

Τραπ. β) Ὑπὸ τὸν τύπ. τὸ βελόνι τῆς μαμμοῦς μου, εἶδος παιδιᾶς Κύπρ. γ) Ὑπὸ τὸν τύπ. βιλόνια τοῦ κούκκ', τὸ φυτὸν *geranium pyrenaicum* Ἡπ. δ) Τὸ φυτὸν κανκαλὶς ἡ δαυκοειδὴς (*caucalis daucoides*) τῆς τάξεως τῶν σκιανδανθῶν (*umbelliferae*) μὲ ἀκιδωτὰ τὰ σπέρματά του (ἰδ. ΜΣτεφανίδ. Ὁρολογικ. δημῶδ. 6.) Λεξ. Ἐλευθερουδ. Βλαστ. 475. 2) Ὁξὺ σιδηροῦν ἐργαλεῖον τῶν λιθοξόων Ἀνδρ. Κύθηρ. κ.ά. 3) Σιδηροῦς γόμφος εἰς τὴν πρύμνην πλοίου ὅστις εἰσέρχεται εἰς τὸν σιδηροῦν κρίκον τοῦ πηδαλίου πρὸς στήριξιν αὐτοῦ, συνήθως καλούμενος βελόνι ἀρσενικὸ σύνηθ. : Φρ. Ὅ τὸ βελόνι (ἐπὶ οὐριοδρομοῦντος πλοίου) σύνηθ. Τό κοψε βελόνι (ἐφυγε δρομαίως) Κρήτ. Συνών. βελόνα 8. β) Ὑπὸ τὸν τύπ. Βελόνι θηλυκό, ἕκαστος τῶν σιδηρῶν κρίκων τοῦ πηδα-

